

Uroš Črnič

Resnost in zanesljivost

Skušal se je prebiti iz nemirnega spanca in skoraj mu je že uspelo. V polsnu so se mu začele po glavi poditi različne izkrivljene predstave in razcefrani drobcji konceptov, nestalni in ostri ob svojih razlomljenih robovih. Ideje so se vročično sprijemale kot v kepe in divje ubirale popolnoma čudaške smeri. Vsemu temu zmešanemu plesu misli je manjkalo neko bistvo, nekaj, kar bi bilo jasno, zanesljivo in trdno in česar bi se dalo oprijeti za dovolj dolg hip, da bi se bilo mogoče odriniti nekam v mirno zavetje. Zdaj se je ves ta podivjani cirkus v njegovi glavi končno odlepil od svoje osi in se spustil po pobočju zavesti z neznansko hitrostjo, kot po poledeneli bob stezi.

Odprl je oči in vse se je razblinilo. Ostal je le nejasen občutek: nekaj zanesljivega, trdnega ... no, to bi mi gotovo pošteno premešalo karte, je zaspano pomislil Damjan. Od kod vsa ta drama? Zdaj, ko je bil še v tistem zaspanem stanju, ko se logika meša s popolnimi nesmisli, se je odločil, da skuša skleniti tok misli. Nikoli ni bil človek, ki bi verjel v zanesljivost česar koli. Kaj bi sploh počel z njo, ko pa slej ko prej pride jutro, ko se takole lepo zbudiš in se ti posveti, da se je kolo zgodovine medtem pognalo za en obrat naprej, in nenadoma vse tisto, kar je bilo morda še včeraj velepomembno, v hipu nima več smisla. Morda pa se mi nekaj takega dogaja ravno v tem trenutku? Pa se ja nisem postaral ali kaj?

Rjuha, v katero je bil zaviti, medtem ko je premleval o vsem tem, je bila zatohlo vlažna, o vonju tudi ne bi izgubljal besed. Izkopal se je iz postelje in dvignil rolete. Zato v sobi še ni bilo bistveno bolj svetlo kot prej. Ura je bila sicer že pol treh popoldne, ampak prejšnja noč je bila zelo dolga, njen zaključek pa za vselej izgubljen v breznu spomina. Niti tega ni vedel, ali je na koncu poklical taksi ali prišel domov peš. V spominu je imel le notranjost neke nočne čuvajnice pred kdo ve katero proizvodno halo. Tranzistor je igral srbski turbo folk, utesnjena kabina je bila nabito polna

nekih njemu neznanih ljudi, čuvaj je sedel na premajhnem šolskem stolu, imel je košate črne povešene brke in zares orjaški trebuh. Cigaretni dim je zapacal vidljivost kot najgostejša megla. Tam je bila tudi steklenica šnopsa, ki je krožila ...

Novi dan je bil še eden tistih sivih od oblačnosti in mastnih od vlage. Odmajal se je do kopalnice. "*Resnost in zanesljivost, ljubček ... od tod pa vse do večnosti,*" je razglašeno pel samemu sebi pod tušem in se na glas režal pod curki vode. Zadnjih nekaj tednov, odkar je bil na tako imenovanem kreativnem dopustu, je užival v poljubnosti vsega, česar se je loteval. Razlog za vse se običajno tako ali tako izkristalizira šele na koncu. Vse skupaj je bila le običajna procedura priznanega ustvarjalca sredi eksperimentalne faze, ko je mogoče vse in ko je treba spoznavati vse možnosti, a ne nujno tudi kar koli upoštevati. Marsikdo se takole gre boemstvo, a Damjan je, kot vedo vsi, nekaj povsem drugega, je človek akcije in bistre presoje in njegov pristop skoraj vedno prinese rezultate. Ko je bil še mlad, je bil tako rekoč čudežni deček, zdaj pa je ... no, zdaj je itak car.

Skuhal si je močno kavo, se oblekel v zguljene in zamazane kavbojke ter v ceneno rdeče-črno "gozdarsko" flanelasto srajco, ki jo je kupil na stojnici nekih albanskih švercarjev na socialnem nedeljskem boljšjaku na Cesti dveh cesarjev. Pojedel je nekaj kosov kruha z račjo pašteto in si vzel precej časa, da prebere drugo in tretjo stran že precej starega Dela. Pozorno in z analitično natančnostjo je prebiral, kakšne igrice se gredo politiki oziroma so se jih šli pred tremi tedni. Vse to je zdaj, jasno, že zdavnaj pozabljeno in na dnevnem redu so popolnoma nove dileme, tedaj še povsem nepričakovane spletke in obtožbe in seveda nujne potrebe po poenotenju pogledov na to ali ono, vsa ta sproti nastajajoča usodna in globoko nepomembna zgodovinska navlaka.

Namesto v svojo pisarno v desetem nadstropju steklene stolpnice z izjemnim razgledom na mesto se je Damjan tokrat odpravil na železniško postajo, peš. Če želiš potipati utrip nekega trenutka v času, izmeriti električno napetost v zraku, se podaj na ulico, med tiste, ki žive na samem dnu, ga je pred dolgimi leti, ki pa so začuda minila zelo hitro, poučil mentor. Ko je prispel, je najprej stopil do shiranega in povsem skrivljenega možiclja s steklenim očesom, plešo in rjavim naglavnim trakom, ki vedno stoji s svojo zamazano berglo na vogalu, kjer ustavljajo taksiji. V rokah drži zguljen karton, na katerem je zapisan povzetek njegove življenjske zgodbe, na tleh pred njim je star rjav klobuk in v njem danes le par ušivih kovancev za deset centov.

"Kako gre?" ga je povprašal Damjan, kot da ne bi bilo očitno. "Slabo je danes, ljudje so z mislimi drugje, najbrž jim ni všeč vreme."

“Ja, pa še ponedeljek je, ne?” Damjan je izvlekel škatlico cigaret, najprej ponudil eno klošarju in mu jo prižgal. Drobna gesta spoštovanja, ki na takih krajih lahko pomeni precej.

“Ponedeljek, ja. Ampak to ni nujno slab dan, veš,” je dejal grbavec, potem pa ga vprašal: “Kaj pa je tebe prineslo sem?”

“Zanima me, če je Husko kje tukaj.”

“Zakaj pa njega rabiš?” je z izrazom blagega začudenja vprašal grbavec.

“No, ja, če ga morda vidiš ...” je začel, grbavec pa ga je prekinil: “Malo prej je šel tamle noter v postajo, kakih deset minut nazaj.”

Kot izkušen direktor marketinga Damjan ve, kako je treba z ljudmi, in železniško postajo je po sili razmer mogoče razumeti kot še en poligon te vrste. Bil je dogovorjen za svojevrsten posel, zanj nekaj povsem novega. Huska, s katerim se je moral dobiti, je spoznal pred dvema dnevoma, v beznici, v katero je zašel iz čiste radovednosti. Zanimala ga je tista skrivnostna stavba poleg postaje, kjer so albanska pekarna, nekaj neuglednih barov in fast foodov ter zelo čudaška trgovinica, v kateri prodajajo časopise, zavitke toasta in iz nekega razloga pijačo samo v pločevinkah. V zgornjih nadstropjih so očitno pisarne, a ni jasno, komu pripadajo niti kje imajo vhod. Vhod v bar Tahiti je označen veliko bolje. Po strmih stopnicah se je treba spustiti v neonsko osvetljeno klet brez enega samega okna, ki bi spustilo noter vsaj pridih dnevne svetlobe. Ko je vstopil, je bil Husko edini gost. Bilo je dopoldne in drugih kriminalcev, ki se tam zbirajo predvsem ob večerih, še ni bilo. Husko je igral poker na enem od igralnih avtomatov in izgubljal: “Jebem ti ja ove karte!” Bil je velik in slok moški, a njegovi gibi so bili nekako trdi in okorni, ne pa lenobni in elegantni, kot bi kaj lahko bili. To je bil le eden od motečih znakov, ki so okrog njega ustvarjali nezgrešljiv pridih nevarnosti. Imel je kratke rjave lase in enega tistih značilnih ozkih bosanskih obrazov z orlovskim nosom in nekoliko ukrivljenimi usti. Oblečen je bil v usnjeno motoristično jakno in temne kavbojke, in čeprav je bil videti precej običajno, je bila njegova prisotnost tako razlezena, da je zapolnila skoraj ves prostor.

Radio je igral *Paradise City* in Damjan je naročil štok kolo. Nepočesan, s teden dni staro brado, v gozdarski srajci in zamazanih kavbojkah je bil videti natanko kot eden tistih tipov, ki se klatijo po železniški postaji in počno kdo ve kaj. Preden se je preobrazil v enega od njih, jih je seveda kar nekaj časa opazoval in dodobra proučil. Ko se je Husko naveličal prevarantskega avtomata in mu opsoval vse po spisku, se mu je pridružil za šankom. “Biće kiše danas. Vlakovima se mnogo žuri,” je dejal.

“Ja, saj. Samo, da jih ne zajebe sonce, še preden pridejo na cilj,” je skomignil Damjan.

Nekaj časa sta pila v tišini, nato ga je Husko vprašal v svoji najboljši slovenščini: “A od kje si došao? Nismo se još videli, a svaki sam ja dan tle.”

Damjan mu je natvezil, da je doma iz Kopra, prišel pa je nekaj dni nazaj z vlakom in zdaj išče kako delo.

“A šta znaš da delaš?” je vprašal Husko.

“Odvisno ... poznaš koga, ki išče delavca?”

Husko je namesto odgovora naročil še eno rundo in med njima je za začetek stekel običajen gostilniški pogovor. Najprej sta obdelala nogomet (Olimpija je domača ekipa, ampak Maribor je pač boljši, sta se strinjala), nato politiko (oni tamo gore rade samo za sebe, nema tu šta drugo da se kaže), zaključila pa sta s pivom (Laško je v redu, le v Ljubljani se tega ne sme povedati na glas, ker to ne bi bilo olikano). Kmalu sta bila oba prijetno opita. Modra svetloba igralnih avtomatov je odsevala v narobe obrnjenih steklenicah nad šankom, natakarkar je sproti pomival kozarce, jima stregel nove runde, med naročili pa sedel ob kavnem avtomatu ter počasi, najbrž z velikim miselnim naporom, reševal križanko.

Naposled je Husko dejal: “Eto, moram da šibam. Vidimo se prekosutra popodne u pola pet, tle na stanici, če hočeš delat.”

Ves popit alkohol očitno ni preveč vplival nanj, saj je v hipu deloval trezno. Plačal je svoj del zapitka. Ko je odhajal, je pomežiknil. Damjan ni bil toliko suveren in kar nekaj časa je trajalo, da je uspel izvleči denarnico, poravnati svoj del in se odlepiti od barskega stola. Ura je bila okrog dveh in zunaj je bilo spet jasno, sonce je bilo že čez polovico svoje poti. Damjanovo kreativno delo je bilo za tisti dan očitno končano. Da bi si zbistril misli, se je počasi odpravil peš proti domu.

Damjanova mama je, ko ga je nekoč, še kot trinajstletnika, hvalila pred zbranimi sorodniki, dejala, da v svoji vsestranski nadarjenosti pogosto ubira izvirne poti do najbolj presenetljivih rešitev. Zvenelo je kot govor ob podelitvi oskarjev. Ob vsem šarmu in sposobnosti, da je vselej ob pravem času povedal tisto, kar so učitelji, vrstniki, dekleta in še kdo želeli slišati, pa je bil Damjan v bistvu vedno samotar in je veljal za drugačnega, čeprav ne v negativnem smislu. Njegove miselne poti so ga vodile stran od ustaljenega. Pri desetih se je s fanatično vnemo posvetil zbiranju metuljev, pri dvanajstih so ga pritegnila stara vojna letala in zmagal je na več modelarskih tekmovanjih, v srednji šoli ga je fascinirala Einsteinova relativnostna teorija in malo je manjkalo, da ni vpisal študija fizike. Vsakič, ko se je resno posvetil delu, so vsakdanje zadeve zbledele, najraje ne bi niti jedel niti spal.

Naposled je študiral ekonomijo in spotoma odkril svet oglaševanja, fascinacije množic. Pri enaintridesetih je kot mlad direktor projektov v znani marketinški agenciji zasnoval in izpeljal od takrat naprej znamenito predvolilno kampanjo za vodilno desno politično stranko. Agencija, ki je bila tedaj na slabem glasu, je prav s to kampanjo dobila nov zagon, naročila so spet začela deževati. Damjan se je čez noč povzpel v sam vrh marketinške stroke v državi. Ko se je čez nekaj let naveličal intenzivnega delovnega ritma, se je pogodil za delovno mesto samostojnega strokovnega svetovalca uprave in spet se je, tako kot v mladih letih, lahko posvetil raziskovanju vsega, kar mu je padlo na pamet. Kdo drug bi morda zašel v čudaštvo, Damjan pa je nizal uspeh za uspehom, odkrival je nepričakovane smeri in možnosti, ki so jih drugi spregledali. Pogosto je bil brez podrobnejše obrazložitve odsoten tudi po več mesecev. Njegova edinstvenost in izvirnost sta bili tega vredni. Pred dvema letoma je iz Vietnama, kjer je živel v koči iz blata sredi džungle, nepričakovano poslal osnutek izvirnega projekta, ki ga je agencija nato prek svoje mednarodne centrale z velikim uspehom izpeljala v Arabskih emiratih.

Pri devetintridesetih letih je bil dvakrat poročen in ločen (ženi nista dohajali njegovega ritma), iz drugega zakona je imel štiriletnega sina, si ga je zelo neredno obiskoval, živel pa je v 140 kvadratnih metrov velikem kotnem stanovanju v štirinajstem nadstropju stolpnice z razgledom na Ljubljano, ki je bil še boljši od tistega v njegovi pisarni. V njegovem življenju zares nikoli ni bilo nič trdnega in zanesljivega in tako mu je tudi najbolj ustrezalo.

Husko je slonel ob šanku na koncu postajne avle in pil kavo iz drobne skodelice. Črno usnjeno jakno je imel zadrgnjeno do vratu, njegov pogled pa je bil hkrati blago zmeden in strogo skoncentriran. Nenavadna kombinacija.

“Evo, da ti razložim,” je začel takoj, ko se mu je Damjan pridružil. Stena umazano rumenkaste barve ob šanku je bila popackana z nešteti madeži od polite pijače in zdrsana od množice anonimnih nog, ki se, ko njihovi lastniki pijejo, nanjo naslanjajo s podplati svojih čevljev.

“Najin posao danas je pripremiti teren, da se izterja jedna poprilična svota novca. Posetimo čoveka, koji je dužan mome šefu, da mu damo opomin, kao što se kod vas reče. Čovek je trebao da nakaže prošli tedan, a on je valjda kao zaboravio. Nas dvojica ćemo da mu jasno kažemo, da se ne zajebava jer je vrag odneo šalu. Plača ti je 80 evra i tvoje je u glavnom samo, da si pored mene. Možda češ i da govoriš s njim po slovensko ako ne ukapira. Sve vreme trebaš da dobro gledaš, šta on radi. Ako vidiš, da

sam krenuo prebrzo, probaj da počneš da mnogo govoriš, pa da usporiš stvar. Treba čoveku, da mu jednom jasno, da zajebancije više nema i da je stvar, kako vi kažete, resna. Malo ćemo možda i da ga nalupamo, pa da dobije lekciju, ali nikako ne previše. Šef je rekao, da ne preteramo. Ako ne plati, biće onda svašta drugi put, ali to danas mu je samo ono kao opomin, kako se to kod vas kaže. Štekaš?”

Damjan je prikimal. Užival je v Huskovem besednjaku. Bolj kot se je osredotočal na razlago, bolj ga je zanašalo v varno okrilje maternega jezika. Bolj kot je bil sproščen, več polomljene slovenščine je uporabljal, kar morda kaže na določen občutek srečne pripadnosti novemu okolju. Škoda, da ta trenutek ni bil pravi, da bi ga Damjan vprašal, koliko časa je že v Sloveniji.

Spila sta kavo in odšla ven, kjer so bili parkirani taksiji. Eden med njimi je bil prazen in Husko ga je odklenil.

“Ti voziš taksi?” ga je vprašal Damjan.

“Ma ne, to ti je od kompanjona, kad zatreba neki prevoz,” je odvrnil Husko, mu pomežiknil, se usedel v avto in prižgal motor.

Odpeljala sta se proti Rudniku. Dan je vmes postal sončen in po nebu so drseli zanimivi vatasti oblaki vseh mogočih oblik in gostot. Radio je glasno igral stare bosanske pesmi iz osemdesetih, Halid Bešlić, Dragana Mirković, Sinan Sakić in podobno. Husko je premikal glavo v taktu, a njegov pogled je bil trd, skoncentriran na bližajoči se posel.

“Dobra muzika” je dejal Damjan.

“Najbolja,” je odvrnil Husko. “Takve više nema baš da se nadje.”

Ko sta se pripeljala do enonadstropne hiše, pred katero je bil parkiran črn BMW, je Damjan ugotovil, da ve, h komu gresta. Parkirala sta ob BMW-ju in izstopila. Husko je pozvonil in iz domofona se je oglasil ženski glas: “Kdo je?”

Damjan je pomignil Husku in stopil do domofona. “Sva poslovna partnerja vašega moža. Rada bi govorila z njim o eni pomembni zadevi.” Iz domofona ni bilo odgovora.

Damjan je dejal: “Doma je. Tu je njegov avto.” Husko je s pestjo potolkel po vratih, da je odmevalo po vsej hiši. Domofon je še naprej molčal. Damjan se je medtem odpravil proti zadnji strani hiše, saj je vedel, da je tam terasa z zastekljenim zadnjim vhodom, ki vodi na zelenico z bazenčkom. Čez minuto je zaklical: “Tukaj je odprto!”

Husko je pritekel in že sta bila notri in se vzpenjala po stopnicah v prvo nadstropje. Vrata zgoraj so bila zaklenjena, a jih je Husko uspel odpreti že s prvo brco. Del podboja s kovinskim okvirjem se je odlomil s ključavnico vred in žvenketaje poletel prek sobe. Notri sta se ženska in otrok na kavču

stiskala tesno skupaj (ženska je zakrivala otrokov obraz), medtem ko je gospodar hiše stal kak meter stran in okleval, kot da ne ve prav dobro, ali naj ju zaščiti ali prepusti usodi, kakršna že bo. Njegov obraz je odražal osuplost, medtem ko je bil pogled nenavadno nezainteresiran in odsoten. Bil je vitek in temnolas, srednjih let, a čednega in mladostnega, precej gladkega obraza. Oblečen je bil v elegantne sive hlače na črto in belo srajco, prek katere je visela tanka vinsko rdeča kravata. Zanj ga je Husko zgrabil in ga potisnil k steni.

“Moj šef ti javlja, da si gadno zajeb'o kad si posudil pare, a onda kao zaboravio da platiš.”

Moški se je zbegano oziral naokrog, kot da pričakuje pomoč od kake višje inštanice, ter zdajci opazil Damjana, ki je stal med vrati. Na njegovem obrazu se je naslikala popolna zbeganost. Žena je še močneje stisnila otroka k sebi.

Damjan je prislonil prst na ustnice in moškemu pomignil, naj molči. Ta je komaj opazno prikimal. V tem trenutku ga je Husko prijel za glavo in z njo dvakrat, ne premočno, butnil ob steno.

“Šta je sad bolane, jesi li se usr'o? Kaži mi, imaš li dovoljno para, da platiš za život svoje familije?” Njegov srditi pogled je poiskal ženo, ki je začela trepetati in z rokama pokrila otroku ušesa, da ne bi slišal vsega, kar bo najbrž sledilo.

Damjan je pristopil in mirno dejal moškemu. “Mojega kolega zanima do kdaj lahko dobiš denar. Časa imaš ... koliko?” je pomignil proti Husku.

Ta je dejal: “Časa više nema, koliko ja znam, a ne znam sad, kad bi mogli ...”

Damjan se je vmešal: “Mogoče pa bi se zdaj vse dogovorili. Gospod izgleda kot razumen človek, mar ne?” Moški je začel vneto kimati. Damjan je nadaljeval: “Če danes vzameva nekaj s sabo, na primer tisti televizor ...” in pokazal na ogromen flat screen na drugi strani dnevne sobe. Ženska je začela ihteti.

Husko je dejal: “Šta će nama teve. To ti nema smisla, čoveče. Imao je on rok, da vrati pare, a nije. Šef kaže, da ga danas propisno naučimo lekciju.”

Damjan je seveda vedel, da je moški kljub svojim dolgovom in očitno velikim napakam v presoji zelo pomembna oseba. Celu mafijci bi dobro razmislili, preden bi mu kaj storili. Stvar torej zagotovo ni bila preprosta. Poleg televizorja sta bila, prikladno, blok samolepilnih lističev in svinčnik. Vzel ju je in si nekaj zapisal. Odrgrgal je vrhnji listič, ga prepognil, vtaknil v žep in samozavestno nadaljeval: “Gospod bo vrnil ves denar do petka, nobenih obrokov. Saj se lahko zaneseva na to, kajne?”

Človek je spregovoril z zariplim glasom: "Obljubim. Vajinemu šefu bom vrnil ves denar do petka."

Husko, ki ga je držal za vrat in ga pritiskal ob zid, se je ozrl proti Damjanu. Ta ga je mirno vprašal:

"Misliš, da mu lahko verjameva?"

Husko je namesto odgovora boksnil moškega v trebuh, da se je ta zvil v dve gubi, potem pa ga izpustil. "Ma ne znam, da ti pravo kažem. Al' šta čemo," je skomignil, nato pa ostro nadaljeval: "Al' dobro znam ovo: nema ovaj put zajebancije. Ako ne vratiš para, biče svašta," in se obrnil proti ženski, ki se je spet oklenila otroka. Očitno je hotel povedati še nekaj, potem pa si je premislil. "Ajde, idemo," je dejal in se odpravil proti vratom.

Zdaj, ko je bil s hrbtom obrnjen proti njemu, je Damjan moškemu pomežiknil, iz žepa vzel listek, ki ga je popisal prej, in mu ga izročil. Moški, ki je bil še vedno skremžen od bolečine, je le kratko pokimal in ga brž skrnil v pest.

Damjan je stopil za Huskom. Po stopnicah ju je spremljalo ženskino ihtenje, ki je postajalo vse glasnejše. Zunaj je bilo vse tiho. Husko je stopil proti avtu, nato pa se nenadoma ustavil in se začel ozirati naokrog. Delikaten posel, tale izterjava, in skrajno zoprn, je pomislil Damjan. Jasno mu je bilo, da napetost še ni popustila in da Husko nagnosko išče način, da zaključí prigodo. Verjetno bi ga razbremenilo, če bi se za konec lahko znesel nad nekom ali nečim, na primer nad črnim BMW-jem. Seveda bi to pomenilo velike težave. Husko je v redu fant, je pomislil Damjan, a pač sodi med tiste preproste duše, ki jim govorjenje ne leži, zato se zanašajo na to, kar jim gre bolje od rok, torej na fizično silo. Damjan je bil v tem primeru dobrodošla protiutež, nekdo, ki mu lahko prepreči, da bi šel pre-daleč. V hipu se je znašel.

Glasno se je odkašljajal in pljunil na tla. "Fuj!" je vzkliknil. "Bogati prasci! Živijo v takih lepih hišah, imajo polne riti vsega, potem pa si upajo sposoditi denar in ga ne vrniti! Jebemti boga!"

Husko se je v trenutku zbral in mu pomignil: "Ajde, idemo sad, konec šihta." Ko je odpiral vrata avtomobila, mu je pomežiknil. Ko je taksi speljal z dvorišča, pa mu je dejal: "Dobro si jih zrihtao tamo. Skoro si i mene ubedio, znaš da pregovaraš, svaka čast."

Damjan se je nasmehnil. "Ma ja, te stvari sem že počel, parkrat v Kopru." Skomignil je: "No, zdaj ko bom dobil denar za karto, se bom lahko odpravil domov."

Husko je prikimal in dal glasbo bolj na glas. Zdaj ko je naval adrenalina počasi popuščal, se je bilo super nasloniti v sedež, izklopiti misli in opazovati skozi okno: ulice v poševni spomladanski svetlobi, otroke, ki so hodili iz šole, potemnele fasade starih hiš ...

Ko sta se pripeljala na železniško postajo, ju je taksist že čakal, da prevzame svoj avto. Odpravila sta se za vogal, v bar Tahiti. Tokrat je bilo nekaj stalnih gostov že na svojih mestih. Izbrala sta separe v najbolj odmaknjenem kotu ter oba naročila kavo in viski. Husko je iz žepa izvlekel kuverto in mu odštel osemdeset evrov v bankovcih po dvajset.

Damjan je dejal: "Super je bilo tole, dobro sva sodelovala. Kako pa si vedel, da bom pravi za to delo?"

Husko se je na glas zasmel in mu odgovoril kar v svojem maternem jeziku, torej od srca: "Znam ja, da procjenim ljude. Opasan si ti, vidi se na tebi, al' znaš da govoriš baš kad to zatreba. Neko mi je takav trebao za taj posao."

Damjanu je bilo to povsem jasno. V spominu se mu je spet odvrtel prizor izpred dobre pol ure, ko se je Husko fizično lotil Simona Kermaunerja, direktorja in večinskega lastnika podjetja Protransport. Popolnoma nesmiselno in nepotrebno. Husko bi lahko vedel, da se takšnemu človeku ni dobro zameriti, še posebej ne, če živiš takole na ulici. No, to je gotovo tudi vedel, a si preprosto ni mogel pomagati. Zato se je več kot pravilno odločil, da je povabil zraven Damjana, čeprav se je s tem odpovedal osemdesetim evrom svojega honorarja. Nedvomno je že kdaj zašel v težave, ker se ni znal obvladati, ko je šel terjat dolgove od kakega pomembneža.

Naslednji popoldan je Damjan sedel na soncu pred golf klubom, srkal jacka danielsa z ledom, poslušal šum vetra v krošnjah visokih topolov ob bližnjem igrišču in razmišljal, kako čudne sanje so bili ti zadnji dnevi. Simon je nekoliko zamujal. Ko je črn BMW počasi pripeljal na parkirišče, je bil Damjan ravno zatopljen v premišljevanje o Husku, o njegovi retro usnjeni jakni ter skrajno preprosti življenjski filozofiji. Če bi bili takšni naivni, a svojemu načinu služenja kruha docela predani moški v tej državi nekaj običajnega, bi ta imela možnost, da se znova dvigne. Takšne značaje in takšen odnos je Damjan srečeval na vsakem koraku, ko je bil v Aziji. Simon, ki je zdaj pristopil do mize in nanj vrgel senco, pa je bil pripadnik povsem drugačne, doma vzgojene rodovniške pasme, ki je zasidrana zelo trdno, a vendarle počasi odмира. Teh ljudi nekoč ne bo več prav nikjer, Azijci pa bodo najbrž zavladali svetu.

"Živjo," je pozdravil Simon. "Spet v svojem elementu?" Damjan je bil sveže obrit in urejen, oblečen v belo srajco, elegantne črne hlače in obut v precej drage dizajnerske čevlje.

"Ja," se je nasmehnil Damjan in mu pomežiknil. "Ja in uživam v soncu."

K mizi je prišla natararica. Simon si je naročil dolgo kavo in kozarec vode. Na njegov obraz je legla resnoba. "Maja je bila včeraj še ves dan čisto iz sebe. No, saj najbrž je še zdaj."

“Rad verjamem,” je odvrnil Damjan. “Tisto včeraj bi bilo lahko še precej hujše. Res dobro, da sem bil tam, seveda čisto po naključju, da ne bo kake pomote.”

“Ja, to mi je jasno. Spet eden tvojih terenskih eksperimentov? Prav gotovo nisi pričakoval, da te bo pot zanesla ravno k meni. Tokrat je šlo vse skupaj res predaleč. Danes sem zadevo uredil. Nakazilo je šlo naprej in kmalu bomo lahko na vse skupaj pozabili.”

“Kaj pa je rekla Maja?” ga je vprašal Damjan.

“Mah, lahko si predstavljaš. Ženske. Omenjala je ločitev, v bistvu pa jo je samo strah, popolnoma razumljivo. Ampak saj sama dobro ve, kako je. Kljub vsemu nama gre boljše kot v teh časih marsikomu. Imam res dobro verigo upnikov. Tole s Črnogorci je bila samo napačna presoja v trenutku, ko ravno nisem bil likviden in se mi je zazdelo, da sem naletel na zanimivo naložbo. No, ampak to je zdaj ad acta ... Kako pa gre tebi? Si še svetovalec uprave oziroma kako naj temu rečem? Svobodni eksperimentator?”

“Ja, zaenkrat še,” se je nasmehnil Damjan. “Ne vem pa, če bom še dolgo. Se spomniš, da sem bil v Aziji?”

“Ja, parkrat po pol leta in podobno, ne? Si jim od tam pomagal speljati tisti slavni posel s Savdsko Arabijo?”

“Ja. Bil sem na Tajskem, potem v Kambodži, svojo zgodbo pa sem nazadnje našel v Vietnamu. Tja se bom moral razmeroma kmalu vrniti, čakajo me obveznosti. Odprl sem res super firmo. Sicer jim gre dobro tudi brez mene, ampak ... No, ja, v bistvu imam trenutno preveč časa in premišlujem, česa naj se še lotim.”

“In potem 'eksperimentiraš' z izterjavami na domu?”

“Ja, tako nekako. No, med drugim. Z izterjavami je sicer konec, lekcija osvojena. Zanimivo pa je od časa do časa takole potipati utrip na ulici.”

“Tako kot vas je na Impexu učil Kopal, ne?”

“Ja, jaz sem najbrž danes še edini, ki to počnem. Ampak Kopal je bil res genialen. Človeku postane jasno marsikaj, ko se odpravi med brezdomce. Stvari sploh niso take, kot se zdijo.”

“Gotovo, ja. No, česa takega jaz ne bi nikoli počel. Sploh pa imam ogromno dela s firmo.”

“Kako pa je s firmo? Gre posel kaj na boljše?”

“Ja, saj v bistvu gre, problemov niti nismo zares imeli. Krediti so seveda krediti in ni jih malo, ampak kdo pa jih nima. No, seveda razen tebe ... Naročila prihajajo, tako da vse lepo teče, veriga upnikov je trdna. Širili se ne bomo, jasno, da smo odpuščali in seveda ukynili oddelek za razvoj, tako kot vsi ostali, ampak sploh ni panike. Predvsem smo prečistili kadrovsko sliko, kar je itak v redu stvar.”

“Ja, saj podobno govori še kdo,” se je nasmehnil Damjan. “Posel lepo teče naprej, le od neke zanesljivosti smo se poslovili.”

“Mah, zanesljivost itak ne obstaja. Gotovo vam je to razložil tudi Kobal. Seveda pa morajo ljudje misliti, da so stvari kolikor toliko zanesljive, kar je bistvo dobrega marketinga, ne? Sem pa slišal, da si se kdaj s Kobalom tudi prerekal, nista se vedno strinjala ...”

“Ja, bil sem mlad in poln samega sebe, pa še učil sem se najbolje tako, da sem vse postavljaj pod vprašaj. No, saj. Kobal nam je rad razlagal, kako je s stvarmi, na katere nimamo vpliva. Na vse kriplje si jih prizadevaš preurediti, a ti nikoli ne uspe, stvari se kar nekako ne pustijo motiti.”

“Ja, zveni kot tipičen Kobal. Ampak kam te bodo zdaj odpeljali tvoji eksperimenti? Boš šel v Vietnam ali boš na dolgi rok ostal v Sloveniji, v teh nenaklonjenih časih? In zraven še naprej tipal utrip na ulici?”

“Kaj pa vem. Mogoče bom ostal, mogoče ne. Nisem se še odločil.”

Simon je prikimal in pogledal na uro. Deset minut do enih, čas, da se odpravi. Vstal je, iz denarnice vzel bankovec za dvajset evrov in položil nanj kavno skodelico, da ga ne bi odpihnil veter. “No, se vidiva. Hvala ti za včeraj. Ko boš nazaj, me kaj pokliči. Če ne boš seveda kar za vedno ostal v Vietnamu ... A ja, smem vprašati, kaj izdelujete v tisti tvoji tovarni?”

“Baletne copatke,” je odvrnil Damjan.

Nekoliko pozneje je Damjan pomignil natakariči, da je prinesla račun, in se odpravil še sam. Na parkirišču se je nenadoma ustavil in zatipal po žepih za telefonom. Sonce je toplo sijalo z najvišje točke na nebu, dan se je pravkar prevesil v drugo polovico. Damjan je v hipu vedel, kaj bo njegova naslednja poteza. Poklical je Agato, generalno sekretarko desne stranke, za katero je pred leti zasnoval tisto znamenito kampanjo. Vse je šlo gladko, javila se je takoj.

“O, Damjan,” ga je pozdravila. “Kako si kaj? Upam, da uživaš v tem krasnem sončnem dnevu še namesto mene. Sem ravno na poti z ene seje na drugo. No, ko si že na telefonu, mi povej nekaj, kar me že od nekdaj zanima: kako nekdo kot jaz lahko pomaga velemojstru marketinga?”

Damjan se je nasmejaj: “No, tole ti bo gotovo zanimivo: želim se vključiti v vašo stranko ... Seveda ne mislim na to, da samo pridem in se včlanim. Svojo pot bi rad nadaljeval v politiki, in če kaj vem, bo zdaj čas verjetno pravi?”

“Ti to resno? Ja, Damjan ... Seveda, veseli te bomo, in to zelo. Ravno nekoga takega bi zdaj zelo rabili. Ampak ...”

“Ja, saj vem. Vaš predsednik je odstopil, pa najbrž se že dobro ve, kdo bo novi, ampak ste vseeno sredi totalne panike ... No, zelo boste potrebovali

to, kar vam ponujam, nov glas in svež pristop. Več pa si povemo, upam, v živo.”

“Seveda, itak. Javila ti bom, kdaj lahko zberem ožje vodstvo in se sestanemo ... Ampak povej mi: Zakaj ravno naša stranka? Pa prav zdaj, ko so taki časi. Ti si cenjen strokovnjak in vsi strokovnjaki zdaj bežijo na levo. Ne kaže nam prav dobro, ampak to že veš. Zakaj torej?”

“Zato, ker jaz za razliko od teh strokovnjakov natanko vem, kaj ljudje v resnici hočejo. Pa trenutek je idealen. Če mi ne bo uspelo, se bom pač preselil v Vietnam.”

“Delat balerinke za poln delovni čas? No, tega si pa ne predstavljam. Posel gre super, kot slišim, ampak če bi delal samo to, bi te gotovo na smrt zdolgočasil, mar ne?”

“Vau, odlično si obveščena. Impresivno. Saj sem vedel, da sem se prav odločil, ko sem te poklical.”

“Kot vedno, srce. No, se slišiva, moram iti. Uskladila bom termin in ti javila. Časovno bi ti verjetno zneslo, če določimo datum kar pri nas?”

“Veš da. Vse, kar imam in kar lahko ponudim, je moj čas, je nekoč dejal guru marketinga očarljivi generalni sekretarki.”

“Ha, ha. No, saj nekdo takole duhovit, kot si ti ... Tega nam trenutno najbolj manjka. Velja in hvala, Damjan, komaj že čakam, da se vidimo. Čao.”

Damjan je spravil telefon v žep in se ozrl naokrog po parkirišču. Nato se je lenobno naslonil na svoj avto, si prižgal cigareto in se zamišljeno zazrl v jasno nebo nad krošnjami visokih topolov. Veje dreves so se še vedno zibale v rahlem vetriču, in če bi nekoliko bolje pogledal, bi tudi s takšne razdalje lahko opazoval, kako živahno, a hkrati spokojno frfotajo drobni srčasti listi.